

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Det unge Tyskland (1890)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 637. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes06-shoot-idm139753868506416/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

paa Landet i Brevveksling med Venner af den lærde Stand og med Mænd af Folket (som hin Konrad Deubler i Salzkammergut), der undertiden forstaar hans Skrifter bedre og føler dybere ved dem end den saakaldte dannede Verden gør. I 1837 indgik han Ægteskab med sin Ungdomselskede. En Begivenhed, der havde Betydning for hans Hjerteliv, var den af ham gengældte Lidenskab, som i Begyndelsen af Fyrreerne en ung Pige, Datter af en af hans Venner, en Tid lang nærrede for ham.

Forelæsninger har han kun en enkelt Gang holdt, i Aaret 1848 i Heidelberg, dog ikke paa Universitetet, som frygtede og skyede ham, men privat. Hans Venner havde i 1842 forsøgt at faa ham ansat i Heidelberg; først følte han sig tiltalt af Tanken, senere værgede han sig lidenskabeligt mod at man gjorde Skridt for at virkeliggøre denne Plan: «At ville gøre mig til Professor og tilmed paa den almindelige Maade, som ethvert Fæ kan blive det . . . er at stille mig lig de Dumrianer, der for Tiden figurerer, er at krænke, at latterliggøre mig . . . Mit Hoved hører ikke hjemme paa Lærestolen. Det hører, véd du hvorhen? — gæt! — paa Skafottet; thi mit Hoved er saa afgørende og skarpt som en Skarpretters Sværd, og jeg har selv kun Lyst og Mod til Handlinger, hvor det gælder at sætte Hovedet paa Spil»^{*)}. Vennen havde opfordret ham til hellere at kalde sit Værk *Teologiens Væsen* end *Kristendommens Væsen*. Han svarer: «Det at styrte Teologien er mig en højst ligegyldig Ting. Jeg har kun med verdenshistoriske Eksistenser at gøre . . . Paa Hovedet maa man slaa; af Grundsætning maa man negte. At handle, det vil sige at halshugge — med den Beslutning, hvis det gøres nødigt, selv at ville lade sig halshugge derfor.»

Det er et fastere Sprog og en anden Synsmaade end Digternes. Saint-René Taillandier har villet finde en Modsigelse i at Feuerbach med disse Anskuelse ikke deltog i Oprørsbevægelserne 1848. Han svarer herpaa: «Hr. Taillandier! Naar der igen udbryder en Revolution og jeg tager Del i den, saa kan De til Førfærdelse for Deres gudfrygtige Sjæl være vis paa, at denne Revolution bliver sejrrig, at Kongedømmets og Kirkevældens sidste Dag er kommen. Desværre oplever jeg ikke denne Revolution. Og dog tager jeg virksom Del i en stor og sejrrig Revolution, hvis Virkninger imidlertid først vil udfolde sig efter Aarhundreders For-

*) *Briefwechsel zwischen Feuerbach und Christian Kapp*, 1876, S. 176.